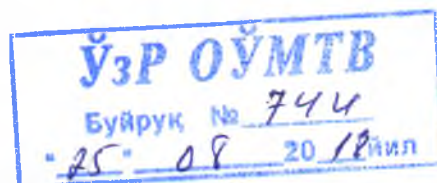

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

5231200 – *Сугурта иши*
бакалаврият таълим йўналишининг малака талаблари

Тошкент-2018

СЎЗ БОШИ

1. ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент молия институти.
- Ўзбекистон суғурта бозорининг профессионал иштирокчилари уюшмаси.

2. ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2018 йил «18» август даги 4 - сонли йиғилишида маъқулланган.

3. ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур малака талабни Ўзбекистон Республикаси ҳудудида расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

т/р		бет
1.	5231200 – Суғурта иши бакалавриат таълим йўналишининг умумий тавсифи	4
1.1.	Кўлланиш соҳаси	4
1.2.	5231200 – Суғурта иши таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи	4
2.	5231200 – Суғурта иши бакалавриат таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар	6
2.1.	Бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар.....	6
2.2.	5231200–Суғурта иши таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари.....	6
3.	5231200–Суғурта иши бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар.....	8
3.1	Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар.....	8
3.2	5231200–Суғурта иши бакалавриат таълим йўналиши малака амалиётларига қўйиладиган умумий талаблар.....	10
3.3	5231200–Суғурта иши бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми.....	10

1. 5231200 – Суғурта иши бакалаврият таълим йўналишининг умумий тавсифи

5231200 – Суғурта иши таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи олий таълимнинг ўқув режа ва фан дастури асосида амалга оширилади, унинг назарий ва амалий машғулотларини тўлиқ ўзлаштирган, якуний давлат аттестациясидан муваффақиятли ўтган шахсга «бакалавр» малакаси (даражаси) ҳамда олий маълумот тўғрисидаги давлат намунасидаги расмий ҳужжат(лар) берилади.

Ўқув режа ва фан дастурининг меъёрий муддати ва мос малака(даража)си 1-жадвалда келтирилган.

1-жадвал

Ўқув режа ва фан дастурининг муддати ва битирувчиларнинг малака(даража)си

Ўқув режа ва фан дастурининг номи	Малака (даража)	Ўқув режа ва фан дастурини ўзлаштиришнинг меъёрий муддати
Бакалавриятнинг ўқув режа ва фан дастури	Бакалавр	4 йил

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. Олий таълимнинг ушбу малака талаби 5231200 - Суғурта иши таълим йўналиши бўйича олий маълумотли бакалаврлар тайёрлаш ўқув режа ва фан дастурларининг ўзлаштирилишини амалга оширишда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги барча олий таълим муассасалари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Олий таълим муассасаси мазкур бакалаврият таълим йўналиши бўйича кадрлар тайёрлаш ваколатига эга бўлганда малака талаб асосида ўқув режа ва фан дастурларини амалга ошириш ҳуқуқига эга деб ҳисобланади.

1.1.3. Малака талабнинг асосий фойдаланувчилари:

– мазкур таълим йўналиш бўйича фан, техника ва ижтимоий соҳа ютуқларини ҳисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурларини сифатли ишлаб чиқиш, самарали амалга ошириш ва янгилаш учун масъул олий таълим муассасаларининг профессор - ўқитувчилари;

– таълим йўналишининг ўқув режа ва фан дастурларини ўзлаштириш бўйича ўқув-тарбия фаолиятини самарали амалга оширувчи барча ходимлари ва талабалари;

– ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим муассасаларининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув - услубий бошқарма бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари);

– битирувчиларнинг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация ва имтиҳон комиссиялари;

– олий таълим муассасасини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

– олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли Давлат органлари;

– таълим йўналишини ихтиёрий танлаш ҳуқуқига эга бўлган абитуриентлар ва бошқа манфаатдорлар.

1.2. 5231200 - Суғурта иши таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи

1.2.1. 5231200 – Суғурта иши таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:

5231200 - Суғурта иши бакалаврият таълим йўналиши – фан, ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳасидаги йўналиш бўлиб, суғурта компанияларида суғурта ишини ташкил этиш, кўрсатиладиган суғурта хизматлар сифатини яхшилаш, кадрлар суғурта маркетинги тадқиқотларини ўтказиш, суғурта муносабатларини тартибга солиш, меҳнат

ресурслари балансини тузиш, аҳолини ҳар хил бахтсиз ҳодисалардан суғурта қилиш тизимини такомиллаштириш билан боғлиқ комплекс масалалар мажмуасини камраб олади.

1.2.2. 5231200 – Суғурта иши таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари:

– суғурта фаолиятини ташкил этиш, суғурта бозорини ривожлантириш ва тартибга солиш ҳамда аҳоли бандлигини таъминлаш, аҳолини суғурта қилиш билан боғлиқ муносабатларини тартибга солиш, аҳолига кўрсатиладиган суғурта хизматлари бўйича сийловлар бериш ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш жараёнлари.

5231200 – Суғурта иши таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолияти қуйидагиларни қамраб олади:

- суғурталаш қоидалари ва дастурларни ишлаб чиқиш ҳамда уларни қўллаш юзасидан қарорларни қабул қилиш;
- суғурта операцияларини синтезлаш ва оптималлаштириш, суғурта тарифларининг илмий асосланишини таъминлаш;
- суғурталовчининг инвестицион сиёсатини амалга оширилиш жараёнларини ташкил этиш;
- суғурта захираларини шакллантириш бўйича ҳисоботлар тузиш;
- суғурта маҳсулотларини сотиш жараёнларини бошқариш ва воситачиларнинг фаолиятини мувофиқлаштириш;
- суғурта даъволарини кўриб чиқиш ва бартараф этиш ишларини мувофиқлаштириш ҳамда назорат қилиш;
- суғурта фаолияти юзасидан бизнес-режани ишлаб чиқиш;
- суғурта объектини таҳлил қилиш ва унга таъсир этувчи омилларни баҳолаш;
- суғурта ишининг қонунчилик асосларини такомиллаштириш;
- суғурта ташкилоти фаолиятини бюджетлаштириш, суғурта портфели шаклланишини ташкил этиш ва назорат қилиш;
- суғурта фаолиятида маркетингни самарали қўллаш орқали, суғурталовчининг рақобатдошлигини таъминлаш.

1.2.3. 5231200 - Суғурта иши таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари

- молиявий-иқтисодий;
- ҳисоб, таҳлил ва назорат;
- ташкилий-бошқарув;
- ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш;
- илмий-тадқиқот;
- педагогик (умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими тизимида).

Таълим йўналиши бўйича тайёрланган бакалаврлар касбий фаолиятларининг муайян турлари таълим жараёнининг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аниқланади.

1.2.4. Таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий мослашув имкониятлари

Таълим йўналиши бўйича бакалавр педагогик қайта тайёрлашдан ўтгандан сўнг ўрта махсус, касб-ҳунар таълим муассасаларида махсус фанларни ўқитиши мумкин.

1.2.5. Таълимни давом эттириш имкониятлари

5231200 - Суғурта иши таълим йўналиши бўйича бакалавр касбий тайёргарликдан кейин турдош олий таълим муассасаларида магистратура мутахассислиги бўйича икки йилдан кам бўлмаган муддатда ўқишни давом эттириши мумкин.

2. 5231200 – Суғурта иши таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар

2.1. Бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар:

- дунёқараш билан боғлиқ тизимли билимларга эга бўлиш;
- гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар асосларини, жорий давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиш, ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиш;
- Ватан тарихини билиш, маънавий миллий ва умуминсоний қадриятлар масалалари юзасидан ўз фикрини баён қила олиш ва илмий асослай билиш, миллий истиқлол ғоясига асосланган фаол ҳаётий нуқтаи назарга эга бўлиш;
- табиат ва жамиятда кечаётган жараён ва ҳодисалар ҳақида яхлит тасаввурга эга бўлиш, табиат ва жамият ривожланиши ҳақидаги билимларни эгаллаш ҳамда улардан замонавий илмий асосларда ҳаётда ва ўз касб фаолиятида фойдалана билиш;
- инсоннинг бошқа инсонга, жамиятга, атроф муҳитга муносабатини белгиловчи ҳуқуқий ва маънавий мезонларни билиш, касб фаолиятида уларни ҳисобга ола билиш;
- ахборот йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаш, ўз касб фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиш;
- тегишли бакалаврият йўналиши бўйича рақобатбардош умумкасбий тайёргарликка эга бўлиш;
- янги билимларни мустақил эгаллай билиш, ўз устида ишлаш ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиш;
- битта хорижий тилни эркин сўзлашув даражасида эгаллаган бўлиш;
- соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида илмий тасаввур ҳамда эътиқодга, ўзини жисмоний чиниқтириш ўқув ва кўникмаларга эга бўлиши лозим.

Бакалавр:

- таълим йўналиши бўйича олий маълумотли шахслар эгаллаши лозим бўлган лавозимларда мустақил ишлашга;
- тегишли бакалаврият йўналиши доирасида танланган мутахассислик бўйича магистратурада олий таълимни давом эттиришга;
- кадрларни қайта тайёрлаш ва малака ошириш тизимида қўшимча касб таълими учун тайёрланади.

2.2. 5231200 – Суғурта иши таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари

Молиявий-иқтисодий фаолиятда:

- суғурта ташкилотлари молиясини бошқариш бўйича Ўзбекистон Республикаси қонунлари ҳамда меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни билиши ва улардан ўз фаолиятида фойдалана олиш;
- бизнес-режаларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш;
- суғурта бозорида маркетинг тадқиқотларини ўтказиш;
- суғурта ташкилотлари фаолиятининг самарадорлигини баҳолашда молиявий кўрсаткичларни ҳисоблаш усулларини қўллаш;
- суғурта ташкилотларининг молиявий барқарорлигини ошириш ва уни ривожлантириш йўллари ишлаб чиқиш қобилиятларига эга бўлиши лозим.

Ҳисоб, таҳлил ва назорат фаолиятида:

- суғурта соҳасидаги маълумотларни йиғиш, қайта ишлаш, таҳлил қилиш усулларини билиш;
- иқтисодий маълумотларни таҳлил қилиш ва умумлаштириш;
- суғурта ташкилотлари фаолиятини халқаро амалиёт мезонлари, меъёрлари ва талаблари асосида таҳлил қилиш;

–суғурта бозори кўрсаткичлари динамикаси ва ўзгариш тенденцияларини таҳлил қилиш;

–суғурта ташкилотларининг молиявий ва статистик ҳисоботларини тузиш ҳамда таҳлил қилиш;

–суғурта хизматларини кўрсатишда ахборот-коммуникация ва интернет технологиялари ва техник воситалардан фойдаланиш **қобилиятларига эга бўлиши лозим.**

Ташкилий-бошқарув фаолиятида:

–ишлаб чиқариш фаолияти сифатини бошқариш жараёнларини ишлаб чиқиш ва татбиқ қилиш;

–суғурта хизматини кўрсатиш учун зарур бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларини режалаштириш;

– ахборот-коммуникация ва интернет технологиялари тизимини яратиш ва улардан фойдаланиш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш механизмларини ишлаб чиқиш;

–суғурта иши ечимларини амалиётга татбиқ этиш;

–суғурта хизматини кўрсатиш жараёнида маркетинг фаолиятини бошқариш;

–бошқарув қарорини қабул қилиш;

–ишни ташкил қилиш ва уни бошқариш;

–суғурта фаолиятини амалга ошириш бўйича иш режасини тузиш ва уни бажариш, назорат қилиш ва натижаларини баҳолаш;

–суғурта хизматини кўрсатиш жараёнларининг атроф-муҳит муҳофазаси, ёнғин, техника ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мослигини мониторингини юритиш **қобилиятларига эга бўлиши лозим.**

Ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш фаолиятида:

–суғурта ташкилотларида ишчи кучига сарфланадиган харажатларни ишлаб чиқиш;

–меҳнат унумдорлигини ўлчаш ва уни ошириш имкониятларини аниқлаш;

–ходимларни бошқариш стратегиясини ишлаб чиқиш;

–иш ўринларини ташкил этиш ва таъминлаш дастурларини ишлаб чиқиш.

–суғурта бозорини конъюнктуравий ҳолатининг таҳлилий шарҳини ишлаб чиқиш;

–илмий ва амалий фаолиятда соҳага мос тизимни ривожлантириш ва улардан фойдаланиш **қобилиятларига эга бўлиши керак.**

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

- суғурта фаолияти бўйича илмий-тадқиқот ишларини амалга ошириш;

- суғурта соҳасига тегишли ютуқларни, махсус адабиётларни ва бошқа илмий-техник ахборотларни ўрганиш;

- мавзу бўйича иқтисодий ахборотларни йиғиш, қайта ишлаш, таҳлил қилиш ва тизимлаштириш;

- интернет тармоғидан янги маълумотларни тўплаш ва таҳлил қилиш;

- илмий-тадқиқот натижаларини амалиётга жалб этиш **қобилиятларига эга бўлиши керак.**

Педагогик фаолиятида (умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими тизимида):

–умумий ўрта, ўрта махсус касб-хунар таълим тизимининг таълим муассасаларида тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўқув фанлари бўйича ахборот-коммуникация ва интернет технологиялари ва педагогик технологиялардан фойдаланиб назарий-амалий машгулотларни ўтказиш;

–ўқув жараёнини ташкил этиш ва ўтказиш, шунингдек ўқув фани бўйича тадқиқотларда маълумотларни тўплаш, умумлаштириш ва таҳлил этиш;

–фанлар бўйича дарс машгулотларини ўтказиш учун зарур бўлган модулли тизимга асосланган ўқув-методик ҳужжатларни шакллантириш, тузиш ва уларни тадбиқ этиш;

– мустақил таълим ва ижодий ёндашув орқали педагогик фаолият соҳасида ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориш қобилиятларига эга бўлиши лозим.

3. 5231200 – Суғурта иши бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

5231200-Суғурта иши бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурлари умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланишини инobatга олган ҳолда ишлаб чиқилиши ва талабаларнинг кўйидаги мажбурий фанлар блокларини ўзлаштиришини назарда тутиши зарур:

- гуманитар ва табиий-илмий;
- умумкасбий;
- ихтисослик;
- қўшимча.

Касб фаолияти кўникмаларини эгаллаш учун малака амалиётлари ўтилиши назарда тутилиши шарт.

Ўқув режалар мажбурий ўқув фанлари билан бир қаторда талабалар танлаган, кадр истеъмолчиларнинг ёки бошқа соҳа мутахассисларининг таклифлари асосидаги фанларни ҳам ўз ичига олиши шарт.

Бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурларини ўзлаштиришда талабаларнинг ўқув фанларига оид бир қанча масалалар ва муаммолар бўйича мустақил билим олиши назарда тутилиши лозим.

Бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасига мувофиқ равишда якуний давлат аттестацияси билан тугалланиши шарт.

3.1. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар **Гуманитар ва табиий-илмий фанлар блоки:**

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан тасдиқланадиган олий таълимнинг бакалавриат таълим йўналишлари ўқув режаларидаги гуманитар ва табиий-илмий фанлар блоки таркибига киритилган биринчи етита фанларнинг мазмунига қўйиладиган умумий талаблар асосида белгиланади;

– иқтисодиётда умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими билан узвийлик ҳамда узлуксизликни инobatга олган ҳолда иқтисодчилар учун математик усулларни, ахборот технологиялари орқали маълумотлар тўплаш, уларни қайта ишлаш ва узатиш, эконометрик таҳлилларни олиб бориш усулларини билишнинг иқтисодиёт соҳасидаги ўрни ва аҳамияти ҳақида олий даражадаги тасаввурларни шакллантириши;

– иқтисод таълим соҳаси учун зарур бўлган фундаментал фанларни чуқур ўрганишнинг илмий ва назарий асосларини таъминлаши ҳақидаги илмий тасаввурларни шакллантириши лозим.

Мазкур блокнинг бошқа фанлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар:

– ахборот комплекслари, ахборот тизимлари, иқтисодиётда қўлланиладиган дастурий таъминотлар орқали соҳанинг самарадорлигини оширишни тизимли ўрганиш;

– математиканинг чизиқли алгебра, математик анализ, дифференциал ва интеграл ҳисоб ҳамда дифференциал ва чекли айирмалар тенгламалар ёрдамида ижтимоий-иқтисодий соҳада қўлланилаётган моделларни тизимли ўрганиш;

– иқтисодий жараён ва ҳодисалар ҳақида маълумотларни олиш, қайта ишлаш, таҳлил қилиш ва баҳолашни билиши;

– иқтисодий объектлар ва жараёнларнинг миқдорий ўзаро боғлиқлигини математик ва статистик методлар ва моделлар ёрдамида ўрганиши лозим.

Умумкасбий фанлар блоки:

– таълим йўналиши ихтисослик фанларни ўрганиш ва чуқур эгаллаш учун зарур бўлган фундаментал умумкасбий назарий-амалий билим ва кўникмаларни шакллантириши;

– шахснинг характери, темпераменти, қобилияти ва иқтидорига кўра, касбга доир билим, кўникма, малакани эгаллаши ва уни ривожлантириши;

– иқтисодий қонунлар ва категориялар, иқтисодий жараён ва ҳодисалар моҳиятини тушуниш, иқтисодиётни бозор тамойиллари асосида ислоҳ қилиш механизмларини билиши;

– корпоратив бошқарув тизимида қарорларни қабул қилиш ҳамда микроиқтисодиётнинг асосий категориялари, макроиқтисодий кўрсаткичлар, уларни ҳисоблаш орқали пул-кредит, бюджет-солиқ ва ташқи иқтисодий сиёсатни амалга ошириш юзасидан кўникмаларини шакллантириши;

– статистика амалиётида қўлланиладиган иқтисодий кўрсаткичлардан фойдаланиш;

– менежмент ва маркетинг асосларини билиши, функция, усул ва тамойилларини чуқур ўрганиши, қарорларни қабул қилиш ва улар ижросининг назоратини олиб бориши;

– бухгалтерия ҳисоби усуллари юзасидан тасаввурга эга бўлиши, ҳисоб сиёсатини юритиш ва молиявий ҳисоботни тузиш кўникмаларига эга бўлиши;

– иқтисодиёт субъектларининг молиявий ҳолатини таҳлил қилиш ҳамда молиявий кўрсаткичларини аниқлаши;

– аудиторлик текширувини ўтказиш усуллари билиши ҳамда аудиторлик ҳулосаси ва ҳисоботини тузиши;

– корпоратив молияни бошқариш механизмни билиши, молиявий таъминотни ва инвестиция фаолиятни ташкил этиши, молиявий рискларни бошқариши;

– суғуртанинг мазмун-моҳияти, шакллари, суғурта фаолияти классификатори ва суғуртанинг норматив асослари ҳамда суғурта бозори субъектлари фаолиятининг назарий ва амалий жиҳатларини билиши;

– бюджет ташкилотларида бухгалтерия ҳисобини ташкил этиш ва юритиш, ҳисоб ҳужжатлари ва регистрлари ҳамда молиявий ҳисобот тузишни билиши лозим;

– инвестиция лойиҳалари самарадорлигини баҳолашнинг анъанавий ва дисконтлашга асосланган усуллари қўллаш, муқобил инвестиция лойиҳаларидан энг самарали инвестиция лойиҳасини танлаб олиш, инвестиция лойиҳасини амалга ошириш жараёнида инфляциянинг таъсирини баҳолаш, лойиҳа самарадорлигига таъсир қилувчи рискларни аниқлаш, уларнинг лойиҳага таъсир доирасини баҳолаш ҳамда лойиҳага таъсир қилувчи рискларни бошқариш.

Ихтисослик фанлар блоки:

– тегишли бакалавриат таълим йўналиши бўйича махсус билимларни, касб фаолияти кўникмалари ва уқувларини шакллантириши;

– суғурта ташкилотлари капиталига киритилган ва улар томонидан қилинган инвестициялар самарасини баҳолаш ҳамда тартибга солиш;

– суғурта бозори конъюктурасига мос равишда суғурта ташкилотларининг ишлаш механизмни аниқлаши, меҳнатга ҳақ тўлаш учун ажратилган маблағлардан фойдаланиш самарадорлигини ҳисоблаши, иш вақти фондини тузиш ва ундан фойдаланишни иқтисодий таҳлил қилиши;

– таълим йўналиши негизидаги муайян магистратура мутахассислиги бўйича келгусида таълимни давом эттиришга онгли муносабатда бўлишига кўмаклашиши лозим.

– Ихтисослик фанларининг дастурларини ишлаб чиқишда кадрлар буюртмачиларининг талабларини эътиборга олинади.

Кўшимча фанлар блоки

– таълим йўналиши талабаларнинг умумқасбий ва ихтисослик фанлари бўйича кўшимча равишда чуқур билим олишга бўлган эҳтиёжини қондириши;

– таълим сифатига қўйилаётган талаблар ва иқтисодий жараёнлар тез ўзгараётган шароитда бакалавриат таълим йўналишлари бўйича ўқув режалар ва фан дастурларининг сафарбарлиги ва мослашувчан бўлишини таъминлаши лозим.

Танлов фанлари:

Таълим йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари ва соҳа мутахассисларининг таклиф ва талабларидан келиб чиққан ҳолда танлов фанларининг таркиби ва уларнинг мазмунига қўйилган талаблар ОТМ Кенгаши томонидан белгиланади.

3.2. 5231200 – Суғурта иши бакалавриат таълим йўналиши малака амалиётларига қўйиладиган умумий талаблар

5231200 – Суғурта иши бакалавриат таълим йўналишида малакавий амалиёт куйидаги босқичларда амалга оширилади:

- ўқув-танишув;
- ишлаб чиқариш;
- битирув олди.

Ўқув-танишув амалиёти - талабаларни суғурта компаниялари фаолияти билан умумий тарзда таништириш мақсадида амалга оширилади. Хусусан, суғурта компанияларида фаолият юритиш кўникмаларини шакллантириш мақсадида ўтказилади.

Бу жараён:

- Ўзбекистон Республикаси суғурта соҳасини тартибга солувчи норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар;

- Ўзбекистон Республикасининг “Суғурта фаолияти тўғрисида”ги Қонун;
- Ўзбекистон Республикасининг ривожланиш давлат дастурлари;
- Суғурта компаниялари фаолиятини ривожлантириш дастурлари;
- Суғурта компаниялари фаолиятида юзага келадиган молиявий муносабатлар;
- Мамлакатда суғурта фаолиятини ташкил этилиши ва йўлга қўйилиши юзасидан кўникмаларни шакллантиришига қаратилган.

Ишлаб чиқариш амалиёти - ихтисослик фанлари блоки таркибидаги фанлардан ўтказилади. Таълим йўналиши талабаларида иқтисодиёт тармоқлари ва соҳаларида мустақил ишлаш кўникмаларини қарор топтириш мақсадида ўзлаштирган билимларини амалиёт билан узвий боғлиқликда мустаҳкамлашини таъминлашга қаратилган.

Ишлаб чиқариш амалиёти:

- суғурта компаниясинининг операцияларини ташкил қилиш борасидаги фаолиятини ўрганиш ва амалга ошириш;
- суғурта маҳсулотларини яратиш ва сотиш каналларни ташкил этиш ва аҳолига хизмат кўрсатиш усулларни таҳлил қилиш;
- суғурта маҳсулотлари таркибини ва кўрсатилиш механизмларни таҳлил қилиш;
- суғурта компанияларида бухгалтерия ҳисобини ташкил этиш бўйича амалий кўникмалар шакллантириш.

Битирув олди амалиётида талаба битирув малакавий иши мавзуси бўйича илмий-назарий ишланмаларни ўрганиш жараёнида орттирган тадқиқ манбаларини амалий, статистик маълумотлар билан асослаши, инновацион иқтисодиёт ривожланиши шароитида соҳа муаммоларини аниқлаши ҳамда уларнинг аниқ ечимини ишлаб чиқиш кўникмасини орттириши, битирув малакавий иши мавзусига доир маълумотлар, материаллар ва бошқа манбалар базасини шакллантириши назарда тутилган.

Бунда:

- битирувчини бевосита малака талабларига мувофиқ мустақил ишлашга тайёрлаш;
- ўзлаштирган назарий билимларини чуқурлаштириш ва мустаҳкамлаш;
- жамоада ташкилотчилик ва раҳбарлик тажрибасини орттириш;
- мамлакат суғурта соҳасини ташкил этиш бўйича илмий-амалий фаолият орқали иқтисодий кўрсаткичлар динамикасини ўрганиш, таҳлил қилиш, илмий хулоса ва амалий таклифлар ишлаб чиқиш юзасидан зарур кўникмалар шакллантирилади.

Малакавий амалиётни ўташ муддатлари ўқув режаси графигида мувофиқлаштирилган. Унинг якунида талаба дастур доирасида бажарган ишлари бўйича

ҳисобот тайёрлайди ҳамда кафедра таркибидан шакллантирилган комиссия олдида уни ҳимоя қилади.

Талабанинг илмий-тадқиқот иши унда касбий компетенцияни шакллантириш ва мустаҳкамлашга қўмаклашади. Битирувчи кафедранинг илмий фаолиятида фаол иштирок этиши, курс ишлари, малакавий амалиёт мақсадли бажарилиши ва узвий равишда битирув малакавий ишининг асосий манбаси бўлишини назарда тутати.

Талабалар илмий-тадқиқот ишини ташкил этиш юзасидан қуйидаги шарт-шароит таъминланиши керак:

- илмий ишларнинг мавзулари рўйхати билан талабаларни ўз вақтида хабардор қилиш;

- кадр тайёрловчи факультет (кафедра)нинг илмий мавзуси бўйича илмий-тадқиқот ишларини бажариши учун талабаларни белгиланган меъёр даражасида таъминлаш;

- ОТМнинг ахборот ресурс марказида мустақил илмий-тадқиқот ишларини олиб бориш учун зарур шарт-шароитни яратиш;

- талабалар илмий-амалий конференцияларини ташкил қилиш.

Битирув малакавий ишига қўйиладиган талаблар:

Талабаларнинг битирув малакавий иши мавзуси ОТМ буйруғи билан расмийлаштирилади.

Битирув малакавий иши мавзулари соҳанинг ривожланиш стратегияси, шунингдек, фан-технологиялар ва иқтисодиётдаги ўзгаришлар ҳамда кадрлар буюртмачиларининг талабларини инобатга олган ҳолда ОТМнинг бакалаврлар тайёрловчи кафедраси томонидан белгиланади.

Битирув малакавий иш мавзулари илмий-назарий ёки назарий-амалий йўналишида бўлиши мумкин.

Битирув малакавий иш топшириги учинчи курснинг иккинчи ярим йиллиги давомида талабалар эътиборига етказилади ҳамда мавзуларнинг танлови амалга оширилади. Битирув малакавий иши малака талабида белгиланган вақт давомида бажарилади.

Битирув малакавий ишининг мазмуни, ҳажми ва тузилмасига бўлган талаблар битирувчиларнинг якуний давлат аттестацияси ўтказиш ҳақидаги Низом асосида кафедра томонидан белгиланади.

3.3. 5231200-Сугурта иши бакалаврият таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми

Барча турдаги аудитория ва аудиториядан ташқари ўқув ишларини ўз ичига олган ўқув юкламасининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 54 соат қилиб белгиланади. Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда (кундузги) ўқиш шакли учун аудитория машғулотларининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 30 соатгача қилиб белгиланиши мумкин.

Ўқишнинг норматив муддати тўрт йил бўлгани ҳолда ўқув жараёни 204 ҳафта давом этиши зарур.

Ўқув даврининг умумий ҳажми қуйидагича тақсимланади:

- назарий таълим - 58,8 %;
- аттестация - 8,8 %;
- таътил - 15,7 %;
- малака амалиёти - 14,7 %;
- битирув малакавий иши - 2,0 %.

Назарий таълим ҳажми фанлар блоклари бўйича қуйидагича тақсимланади:

- Гуманитар ва табиий-илмий фанлар блоки - 25,64%;
- Умумқасбий фанлар блоки - 40,28%;
- Ихтисослик фанлар блоки - 28,83%;
- Қўшимча фанлар 5,25%.

Ўқув йилида таътил даврининг умумий ҳажми 6-9 ҳафта қилиб белгиланади.

Библиографик маълумотлар

УДК: 002:651.1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, модуль, таълим йўналиши, касбий фаолият объекти, касбий фаолият жабхаси, бакалавриятнинг асосий таълим дастури (бакалаврият дастури), профиль, ўқиб-ўрганиш натижалари, ўқув цикли, суғурта, суғурталовчи, суғурталанувчи, суғурта агенти, риск, суғурта объекти, суғурта андеррайтери, суғурта сюрвейери, суғурта мукофоти, суғурта суммаси, суғурта шартномаси, суғурта полиси, суғурта портфели, суғурта тарифи, ихтиёрий суғурта, мажбурий суғурта, шахсий суғурта, мулк суғуртаси, жавобгарликни суғуртаси, суғурта захираси, қайта суғурта.

5231200 – Сугурта иши таълим йўналиши бўйича таълим дастурининг тузилиши

Т/р	Ўқув блоклари, фанлар ва фаолият турларининг номлари	Умумий юкламанинг ҳажми, соатларда
1.00	Гуманитар ва табиий-илмий фанлар	1662
1.01	Ўзбекистон тарихи	78
1.02	Ўзбекистонни ривожлантириш стратегияси. Фуқаролик жамияти	78
1.03	Фалсафа	128
1.04	Диншунослик	64
1.05	Ўзбек (рус) тили	150
1.06	Хорижий тил	356
1.07	Жисмоний тарбия ва спорт*	128
1.08	Иқтисодиётда ахборот комплекслари ва технологиялари	172
1.09	Иқтисодчилар учун математика	348
1.10	Эконометрика	90
1.11	<i>Танлов фанлари</i>	<i>70</i>
2.00	Умумқасбий фанлар	2610
2.01	Касбий психология	100
2.02	Иқтисодиёт назарияси	328
2.03	Микроиқтисодиёт. Макроиқтисодиёт	268
2.04	Статистика	236
2.05	Менежмент. Маркетинг	200
2.06	Молиявий ва бошқарув ҳисоби	236
2.07	Молиявий таҳлил	224
2.08	Аудит	236
2.09	Солиқлар ва солиққа тортиш	224
2.10	Баҳолаш иши	224
2.11	Хизмат кўрсатиш субъектларида бухгалтерия ҳисоби	126
2.12	<i>Танлов фанлари</i>	<i>208</i>
3.00	Ихтисослик фанлари	1868
3.01	Сугурта иши	638
3.02	Рискология	196
3.03	Сугуртанинг дастурий комплекслари	90
3.04	Халқаро сугурта бозори	128
3.05	Молия	228
3.06	Инвестиция ва инновациялар	228
3.07	Пул ва банклар	166
3.08	<i>Танлов фанлари</i>	<i>194</i>
4.00	Кўшимча фанлар	340
	Жами	6480
	Малакавий амалиёт	1620
	Битирув малакавий иши	216
	Аттестациялар	972
	Жами	2808
	Хаммаси	9288

Ўзбекистон суғурта бозорининг профессионал иштирокчилари Уюшмасининг 5231200 - “Суғурта иши” таълим йўналиши учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг бакалаврият таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)

т/р	Суғурта компаниялари учун кадр тайёрланаётган бакалаврият таълим йўналиши*		Суғурта компанияларининг бакалаврият таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	номи	
1	5231200	Суғурта иши	<p>Битирувчи қуйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак:</p> <ul style="list-style-type: none"> - суғурталаш қоидалари ва дастурларни ишлаб чиқиш ҳамда уларни қўллаш юзасидан қарорларни қабул қилиш; - суғурта операцияларини синтезлаш ва оптималлаштириш, суғурта тарифларининг илмий асосланишини таъминлаш; - суғурталовчининг инвестицион сиёсатини амалга оширилиш жараёнларини ташкил этиш; - суғурта захираларини шакллантириш бўйича ҳисоботлар тузиш; - суғурта маҳсулотларини сотиш жараёнларини бошқариш ва воситачиларнинг фаолиятини мувофиқлаштириш; - суғурта даъволарини кўриб чиқиш ва бартараф этиш ишларини мувофиқлаштириш ҳамда назорат қилиш; - суғурта фаолияти юзасидан бизнес-режани ишлаб чиқиш; - суғурта объектини таҳлил қилиш ва унга таъсир этувчи омилларни баҳолаш; - суғурта ишининг қонунчилик асосларини такомиллаштириш; - суғурта ташкилоти фаолиятини бюджетлаштириш, суғурта портфели шаклланишини ташкил этиш ва назорат қилиш; - суғурта фаолиятида маркетингни самарали қўллаш орқали, суғурталовчининг рақобатдошлигини таъминлаш; - суғурта шартномаларида тариф ставкаларини шакллантириш ва амалиётда қўллаш; - суғурта компаниясининг тўлов қобилиятини аниқлаш; - суғурта фаолиятини солиққа тортиш; - қайта суғурталаш шартномасини тузиш;

			<ul style="list-style-type: none"> - қайта суғуртада рискларни таҳлил қилиш ва бошқариш. - қурилиш-монтаж рискларини суғурталаш бўйича суғурта шартномасини тузиш; - Ўзбекистон суғурта бовори ҳолатини таҳлил қилиш;
--	--	--	--

Ўзбекистон суғурта бозорининг профессионал иштирокчилари Уюшмаси бош директори

Кадрлар бўлими бошлиғи

Тошкент молия институти ўқув ишлари бўйича проректор

Иминов Ф.Т

И.Қўзиев

“Ўзагросуғурта” АЖ нинг 5231200 - “Суғурта иши” таълим йўналиши учун янғидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг бакалавриат таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)

т/р	Суғурта компаниялари учун кадр тайёрланаётган бакалавриат таълим йўналиши*		Суғурта компанияларининг бакалавриат таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	номи	
1	5231200	Суғурта иши	<p>Битирувчи қуйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак:</p> <ul style="list-style-type: none"> - суғурталаш коидалари ва дастурларни ишлаб чиқиш ҳамда уларни қўллаш юзасидан қарорларни қабул қилиш; - суғурта операцияларини синт-езлаш ва оптималлаштириш, суғурта тарифларининг илмий асосланишини таъминлаш; - суғурталовчининг инвестицион сиёсатини амалга оширилиш жараёнларини ташкил этиш; - суғурта захираларини шакллантириш бўйича ҳисоботлар тузиш; - суғурта маҳсулотларини сотиш жараёнларини бошқариш ва воситачиларнинг фаолиятини мувофиқлаштириш; - суғурта даъволарини кўриб чиқиш ва бартараф этиш ишларини мувофиқлаштириш ҳамда назорат қилиш; - суғурта фаолияти юзасидан бизнес-режани ишлаб чиқиш; - суғурта объектини таҳлил қилиш ва унга таъсир этувчи омилларни баҳолаш; - суғурта ишининг қонунчилик асосларини такомиллаштириш; - суғурта ташкилоти фаолиятини бюджетлаштириш, суғурта портфели шаклланишини ташкил этиш ва назорат қилиш; - суғурта фаолиятида маркетингни самарали қўллаш орқали, суғурталовчининг рақобатдошлигини таъминлаш; - суғурта шартномаларида тариф ставкаларини шакллантириш ва амалиётда қўллаш; - суғурта компаниясининг тўлов қобилиятини аниқлаш; - суғурта фаолиятини солиққа тортиш; - қайта суғурталаш шартномасини тузиш;

			<ul style="list-style-type: none"> - қайта суғуртада рискларни таҳлил қилиш ва бошқариш. - қурилиш-монтаж рискларини суғурталаш бўйича суғурта шартномасини тузиш; - Ўзбекистон суғурта бозори ҳолатини таҳлил қилиш;
--	--	--	--

“Ўзагросуғурта” АЖ бошқарув Раиси

Кадрлар бўлими бошлиғи

Тошкент молия институти
ўқув ишлари бўйича проректор

С.М.Холхўжаев

И.Кўзиев

Тошкент молия институтининг 5231200 – “Суғурта иши” таълим йўналиши бўйича малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқувчилар ва кадрлар истеъмолчилари ўртасида

КЕЛИШУВ ДАЛОЛАТНОМАСИ

Тошкент шаҳри

“___” _____ 201__ й.

Биз, қуйида имзо чекувчилар – Ўзбекистон суғурта бозорининг профессионал иштирокчилари уюшмаси Бош директор Ф.Иминов ва Тошкент молия институти ўқув ишлари бўйича проректори И.Кузиев, мазкур келишув далолатномасини қуйидагилар ҳақида туздик.

1. 5231200 – “Суғурта иши” таълим йўналишининг малака талаблари ва ўқув режалари Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сон Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури”нинг III-қисмида ҳамда 2017 йил 5 майдаги “2017/2018 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-2955-сонли, 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли Қарори, 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли қарори, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг камровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорлари, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғи, ҳамда Вазирликнинг 2017 йил 6 майдаги 294-сонли, 22 майдаги 328-сонли, 26 майдаги 344-сонли, 30 майдаги 356-сонли, 3 июндаги 365-сонли, 5 июндаги 369- ва 371-сонли, 16 июндаги 399- ва 404-сонли, 19 июндаги 407-сонли, 7 июлдаги 458-сонли ва 10 июлдаги 460-сонли, Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруқларига асосан Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълимини ривожлантириш маркази ҳамда Тошкент молия институти томонидан ишлаб чиқилган.

2. Юқорида номи қайд этилган малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқишда Тошкент молия институти профессор-ўқитувчилари ва кадрлар истеъмолчиси - Ўзбекистон суғурта бозорининг профессионал

иштирокчилари уюшмаси мутахассислари иштирокида ташкил этилган Ижодий ишчи гуруҳ томонидан бакалаврият таълим йўналиши малака талаблари ва ўқув режалари халқаро тажрибаларни ўрган ҳолда ишлаб чиқилди.

3. 5231200 – “Суғурта иши” таълим йўналишининг малака талаблари ва ўқув режалари Тошкент молия институти ва кадрлар истеъмолчиси – Ўзбекистон суғурта бозорининг профессионал иштирокчилари уюшмаси мутахассислари томонидан мазмунан ўрганилди ҳамда уларни маромига етказиш мақсадида тегишли таклифлар билдирилди. Бу таклифлар малака талаблари ва ўқув режаларини мукамаллаштиришда инобатга олинди.

4. Юкоридагилардан келиб чиққан ҳолда мазкур малака талаблари ва ўқув режаларини ўқув жараёнларига татбиқ этиш мумкин, деб ҳисоблаймиз.

Ўзбекистон суғурта
бозорининг профессионал
иштирокчилари уюшмаси
Баш директор

Ф.Иминов

Тошкент молия институти
ўқув ишлари бўйича
проректори

И.Қузиев

Тошкент молия институтининг 5231200 – “Суғурта иши” таълим йўналиши бўйича малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқувчилар ва кадрлар истеъмолчилари ўртасида

КЕЛИШУВ ДАЛОЛАТНОМАСИ

Тошкент шаҳри

“ _____ ” _____ 201__ й.

Биз, куйида имзо чекувчилар – АЖ “Ўзагросуғурта” суғурта компанияси бошқарув Раиси С.Холхўжаев ва Тошкент молия институти ўқув ишлари бўйича проректори И.Қузиев, мазкур келишув далолатномасини куйидагилар ҳақида туздик.

1. 5231200 – “Суғурта иши” таълим йўналишининг малака талаблари ва ўқув режалари Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сон Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури”нинг III-қисмида ҳамда 2017 йил 5 майдаги “2017/2018 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-2955-сонли, 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли Қарори, 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли қарори, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорлари, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғи, ҳамда Вазирликнинг 2017 йил 6 майдаги 294-сонли, 22 майдаги 328-сонли, 26 майдаги 344-сонли, 30 майдаги 356-сонли, 3 июндаги 365-сонли, 5 июндаги 369- ва 371-сонли, 16 июндаги 399- ва 404-сонли, 19 июндаги 407-сонли, 7 июлдаги 458-сонли ва 10 июлдаги 460-сонли, Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруқларига асосан Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш маркази ҳамда Тошкент молия институти томонидан ишлаб чиқилган.

2. Юқорида номи қайд этилган малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқишда Тошкент молия институти профессор-ўқитувчилари ва кадрлар истеъмолчиси - АЖ “Ўзагросуғурта” суғурта компанияси

Сравнительный анализ дисциплины “Страховое дело” бакалавр

№	Такентский финансовый институт (Узбекистан)	Taiwan (Department of Insurance Tamkang University)	Германия (University Dortmund)	США (University of Colorado, Risk Management and Insurance)	ПРЕДЛОЖЕНИЕ РАБОЧЕЙ ГРУППЫ По бакалавру
БАКАЛАВР					
1	Иқтисодий география ва экология	-	-	-	ЭКОНОМИКА
2	Иқтисодий таълимотлар тарихи	-	-	-	
3	Иқтисодиёт назарияси	ECONOMICS: экономика	Volkswirtschaftliche Grundlagen экономические основы	ECONOMICS: экономика	
4	Микроиқтисодиёт	-	-	-	
5	Макроиқтисодиёт	-	-	-	
6	Статистика	STATISTICS: статистика	Statistik статистика	STATISTICS: статистика	СТАТИСТИКА
7	Молия	-		Finance Финансы	ФИНАНСЫ
8	Пул, кредит ва банklar	-	-	-	
9	Бухгалтерия ҳисоби	ACCOUNTING Бухгалтерский учет	-	ACCOUNTING Бухгалтерский учет	БУХГАЛТЕРСКИЙ УЧЕТ
10	Аудит		-	-	
11	Молия бозори		-	-	
12	Бюджет ҳисоби		-	-	
13	Иқтисодий таҳлил		-	-	
14	Менежмент. Маркетинг	MANAGEMENT	Grundlagen des Marketings Основы маркетинга Unternehmensführung Управление	Marketing Management Маркетинг менеджмент	СТРАХОВОЙ МАРКЕНИТГ СТРАХОВОЙ МЕНЕЖМЕНТ
15	Солиқлар ва солиққа тортиш	-	Steuern налоги	-	НАЛОГООБЛАЖЕНИЕ В СФЕРЕ СТРАХОВАНИЯ
16	Инвестиция	-	Investition und Finanzierung Инвестиции и финансирование	-	ИНВЕСТИЦИЯ И УПРАВЛЕНИЯ ИНВЕСТИЦИОННЫМ ПОРТФЕЛЕМ СТРАХОВЩИКА
17	Молиявий менежмент	FINANCIAL MANAGEMENT: ФИНАНСОВЫЙ МЕНЕДЖМЕНТ	Allgemeine Betriebswirtschaftslehre Бизнес-администрирование	-	ФИНАНСОВЫЙ МЕНЕДЖМЕНТ
18	Суғурта назарияси	-	Grundlagen der Versicherungsbetriebslehre Основы рисков и страхование	-	ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА СТРАХОВАНИЕ
19	Суғурта иши	MOTOR INSURANCE		Property & Casualty Insurance:	ОБЩЕЕ СТРАХОВАНИЕ

		автострахование LIFE INSURANCE Страхование жизни		страхование имущества и страхование от несчастных случаев	
		LIABILITY INSURANCE Страхование ответственности			СТРАХОВАНИЕ ЖИЗНИ
		ANNUITY INSURANCE страхование аннуитетов			ОРГАНИЗАЦИЯ ПРОДАЖ СТРАХОВЫХ ПРОДУКТОВ
		REINSURANCE перестрахование			
		FIRE INSURANCE Страхование от огня			
20	Суғурта хукуки	INSURANCE LAW СТРАХОВОЕ ПРАВО	Versicherungsrecht страховое право		СТРАХОВОЕ ПРАВО
21	Суғурта фаолияти тахлили	-	Jahresabschluss финансовая отчетность		ФИНАНСЫ СТРАХОВОЙ КОМПАНИИ
22	Суғурта бизнеси	-			
23	Ижтимоий суғурта	SOCIAL INSURANCE СОЦИАЛЬНОЕ СТРАХОВАНИЕ			СТРАХОВОЙ БИЗНЕС
24	Иктисодиётда ёзув техникаси	ABILITY OF EXPRESSING IN SPOKEN AND WRITTEN CHINESE: СПОСОБНОСТЬ выражение в устной и письменной китайской		Public Speaking, Business Writing: Публичное выступление Деловая переписка	ПУБЛИЧНОЕ ВЫСТУПЛЕНИЕ ДЕЛОВАЯ ПЕРЕПИСКА
25	Махсус курс (Ҳаёт фаолияти хавфсизлиги. Истеъмолчи хукуки)	-		-	
		MARKETING MANAGEMENT Управление продажами	Produktentwicklung - und controlling Разработка продукта - и контроль продаж Führung und Organisation im Vertrieb Управление и организация продаж Versicherungsvertrieb страхование продаж		
		RISK MANAGEMENT AND INSURANCE Управление рисками и страхование	risiko politik политика управления рисками	Introduction to Risk Management: Введение в управление рисками Practical Enterprise Risk Management: Управление рисками Практическое компанияи	
			Personal management управление человеческим ресурсами	Employee Benefits and Workforce Risk Management выплаты и Управление персоналом рисками	

		COMMERCIAL LAW Коммерческое право	Unternehmensplanung und Steuerung Корпоративное планирование и контроль	Experiential Learning in RMI Industry: Экспериментальное обучение в RMI промышленности	
		PROPERTY INSURANCE COMPANY OPERATIONS Деятельность компании имущественного страхования	Versicherungsmarketing страховой маркетинг	Investment and Portfolio Management: Инвестиции и управление портфелем	
		PERSONAL INSURANCE COMPANY OPERATIONS Деятельности компании личного страхование	Risikoinstrumente инструменты риска	Corporate Financial Decisions: Корпоративные финансовые решения	
				International Business Международный бизнес	
				Management of Business Capital: Управление бизнес капиталом	
				Cyber Risk Management & Cyber Warfare: Управление кибер рисками и кибервойной	
				Global Risk Management: Глобальный риск менеджмент	

КОМЕНТАРИИ

Тайваньский опыт подготовки специалистов в Страховании основан на углубленном сегментированном изучении страховых продуктов и их ценообразовании. При этом основной упор делается на Страховании Жизни и актуарных расчетах. Учитывая степень развития рынка страхования жизни Узбекистана данный опыт является полезным при формировании предложений по реформированию учебного плана.	Опыт Германских страховщиков, охват рынка, и проникновение страховых продуктов в различные слои населения показывает, что программа обучения специалистов, основанная на углубленном изучении технологий продаж, формирование сетей, каналов продаж, корпоративном управлении, и создании инновационных продуктов является продуктивным. В связи с чем применения данного опыта считается целесообразным при разработки учебного плана.	Англо-Американская модель обучения, учитывая различия в законодательстве и высоком уровне капитализации Страховых компаний, основной упор в подготовке кадров производит в сторону корпоративного управления, управления рисками и инвестиций. Данный опыт является полезным при разработке учебного плана, в частности при подготовки узкопрофильных специалистов в области страхования.
---	---	---

“Суғурта иши” кафедраси мудири

И.Х.Абдурахмонов

5231200-“Суғурта иши” бакалавриат таълим йўналишининг малака талаби ишлаб чиқилишига

ТУШУНТИРИШ ХАТИ

5231200-“Суғурта иши” бакалавриат таълим йўналиши малака талабини ишлаб чиқишда қуйидаги меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларга асосланган:

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 10 январдаги “Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 августдаги «Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида»ги 343-сонли қарорига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 3-сонли Қарори;

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2015 йил 15 январдаги “Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 3-сонли Қарори ижросини таъминлаш тўғрисида”ги 12-сонли буйруғи;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодий соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғи;

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғи.

Малака талабини ишлаб чиқишда бакалавриат таълим йўналиши битирувчиларига кадрлар истеъмолчилар томонидан кўрсатилган малака талаблари ҳисобга олинган.

Олдинги бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми билан қиёслаганда янги малака талаби бўйича бакалавриатда “Гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар” ва “Математик ва табиий-илмий фанлар” блоклари бирлаштирилиб, номи “Гуманитар фанлар ва табиий-илмий фанлар”га ўзгартирилди ва умумий юклама ҳажми 15-20 %дан

20-30%гача оширилди. “Умумкасбий фанлар” блокининг ҳажми 45-50 %дан 30-50 %гача, “Ихтисолик фанлари” блокнинг ҳажми 10-15%дан 20-35 %гача кўпайди. Шу билан бирга бакалавриятда назарий таълим билан ишлаб чиқаришни боғлаш учун малакавий амалиёт муддатлари 16 ҳафтадан 30 ҳафтага оширилди ва аудитория машғулотларининг ҳафталик юкламаси 32 соатдан 30 соатга қискартирилди.

Ушбу малака талаб “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”нинг мақсади ва вазифаларининг, шунингдек таълим-тарбияга йўналтирилган ҳамда Президент, Вазирлар Маҳкамасининг қарор-фармонларини мукаммал амалга оширилишига қаратилган.

Малака талаби дастурида миллий мустақиллик, демократия, бой миллий ва маънавий анъаналар, халқнинг теран интеллектуал имкониятлари ва умуминсоний қадриятлар тамойиллари ҳисобга олинди.

Малака талаби асосида таълим олувчиларда чуқур билим, мустақил фикрлаш, юксак касбий малакавий кўникма шаклланиши таъминланади.

Ушбу малака талаби халқаро тажриба, техника, технологиялар, фаннинг ривожланиш даражаси ва ютуқлари иқтисодий устуворлик шароитида кадрларга нисбатан ишлаб чиқариш ва амалиётда қўйиладиган талабларни ҳисобга олган ҳолда илмий асосланади.

Ўқув юкламасининг оддийдан мураккабга қараб тузилишига эришилганлиги натижасида таълим олувчиларнинг қобилиятлари ва эҳтиёжларига кўра таълимни табақалаштириш имкониятлари ҳисобга олинди.

Таълим олувчилар ва битирувчиларни тайёрлаш, таълим фаолияти сифатини баҳолаш мезонлари ва тартибларининг белгиланган меъёрий-қоидаларга мослигига эришилди.

Малака талабнинг қулайлиги - унинг бажарилишини назорат қилиш, меъёр ва талаблари бузилишининг олдини олиш имкониятлари инобатга олинган бўлиб, таълим йўналишининг малака талабини ишлаб чиқишда муҳим аҳамият касб этди

5231200 – “Суғурта иши” бакалаврият таълим йўналишига тажрибада текширувдан ўтган таълим ҳамда ишлаб чиқариш амалий фаолиятларининг илғор меъёрлари киритилди.

Малака талабини ишлаб чиқишда мамлакат ижтимоий-иқтисодий тарақиётининг истикболлари, жамият эҳтиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютуқлари, кадрлар тайёрлаш борасида жаҳон тенденцияларидан келиб чиқиб, иқтисодиёт соҳаларининг модернизациялашув шароитида кадрлар истеъмолчиларининг талабларини олий таълим мазмунига тезкор жорий этишига тегишли шароитлар яратиш, олий таълим давлат талим стандартларини халқаро амалиётдаги академик стандартлар билан уйғунлаштирилди ҳамда уларни узвийлиги таъминланди.

“Суғурта иши” кафедраси мудири

И.Абдурахмонов

Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича
Ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи
Кенгашнинг «Иктисод» Ўқув-услубий бирлашмаси

5 –сонли баённомасидан

КУЧИРМА

2018 йил “ 7 ” июль

Тошкент шаҳри

Катнашдилар: проф. Б.Ю.Ходиев - раис, Н.Хайдаров, Ғ.Заҳидов, Ш.Мусафакулов, И.Қўзиев, Б.Усманов-масъул котиб, Д.Ахмедов, А.Каримов, З.Адилова, Б.Умирзоков, Ш.Эргашхўжаева, З.Мукумов, Н. Йўлдошев, А. Кучаров, А. Жўраев, Ғ.Маликов, А. Омонов, А. Каримов, Р. Холбеков, З. Умаров, М. Асқаров, Л. Зойиров, А. Аюбжонов, И.Абдурахмонов, Ғ.Абдурахмонова, А. Тўйчиев, Б. Маматов, Ғ. Баймуратов, Б. Хажиев, И.Хотамов, С.Худойкулов, Ф.Насриддинов, Н. Исмоилова, М. Аманбоев, Ғ. Мелибоева

КУН ҒАРТИБИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сон Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури”нинг III қисми, 2018 йил 4 июндаги “2018-2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иктисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг камровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли Қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғида ҳамда Вазирликнинг 2017 йил 6 майдаги 294-сонли, 30 майдаги 356-сонли, 19 июндаги 407-сонли буйруқлари ва 2018 йил 6 июндаги 87-02-1322-сон хати ижросини таъминлаш мақсадида Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш маркази Тошкент молия институтини, турдош олий таълим муассасалари ҳамда тегишли соҳа ва тармоқлар бўйича кадр истеъмолчилари билан биргаликда ташкил қилинган ишчи-гуруҳлар томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувофиқ бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари муҳокамаси.

ЭШИТИЛДИ:

проф. Б.Ю.Ходиев –Ўқув-услубий бирлашма раиси. Мамлакатимизда қабул қилинган “Ҳаракатлар стратегияси”да белгиланган вазифалардан келиб чиқиб, Ўзбекистон Республикасининг тараққиёти ва истиқболини таъминлаш мақсадида иктисодий- ижтимоий-сиёсий ва маданий соҳалардаги катта ўзгаришларни ҳисобга олиб, олий таълим тизимида ҳам узвий ислохотлар йўлга қўйилдики, бунда олий таълим йўналишлари (мутахассисликлари)нинг янгиланган Классификаторида кадрларни тайёрлаш, жаҳон тажрибалари, мамлакат ва жамият манфаатларидан келиб чиққан ҳолда таълим йўналишлари

(мутахассисликлари)ни тегишли соҳаларга мувофиқлик нуқтаи назаридан унификацияланди ва ўқув режаларидаги фан блоклари яхлитланди, фанлар таркиби ўзаро мувофиқлаштирилди. Шундан келиб чиқиб, таянч олий таълим муассасаси сифатида Тошкент молия институти ва турдош олий таълим муассасаларининг етакчи профессор-ўқитувчилари иштирокида махсус ишчи гуруҳ аъзолари томонидан таълим йўналиш (мутахассислик) ларининг малака талаблари ва ўқув режалари янгида ишлаб чиқилган. Уларга кадрлар истеъмолчилари, вазирлик ва идоралар, турдош олий таълим муассасаларидан тақризлар олинган.

Мухтарам йиғилиш иштирокчилари, Сизлардан ушбу тайёрланган бакалаврият таълим йўналиш (магистратура мутахассислик) ларининг малака талаблари ва ўқув режаларини атрофлича муҳокама қилиб, ўз фикр-мувоҳазаларингизни билдиришларингизни сўрайман.

СЎЗГА ЧИҚДИЛАР:

1. Проф. Н.Хайдаров – Ўқув-услугий бирлашма аъзоси. Мамлакат ижтимоий-иқтисодий таракқиётининг истикболлари, жамият эҳтиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютуқлари, кадрлар тайёрлаш борасида жаҳон тенденцияларидан келиб чиқиб, инновацион ривожланиш шароитида иқтисодиёт соҳаларининг модернизациялашуви жараёнида кадрлар истеъмолчиларининг талабларини олий таълим мазмунига жадал жорий этилишига тегишли шароитлар яратиш, олий таълимнинг норматив ҳужжатлари, хусусан, таълим йўналиш(магистратура мутахассислик)ларининг малака талаблари ва ўқув режаларини халқаро амалиётнинг академик стандартлари билан уйғунлаштириш ҳамда уларнинг узвийлигини таъминлашга асосий эътибор қаратилган.

Улар олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторига мос равишда иқтисодиётда олиб борилаётган ислохотлардан келиб чиқиб, олий таълим муассасаларида замонавий инновацион технологиялар бўйича чуқур назарий билим ҳамда амалий кўникмаларни пухта эгаллаган, рақобатбардош кадрларни тайёрлашга мўлжалланган. Шундан келиб чиқиб, ишлаб чиқилган барча малака талаблари ва ўқув режаларни маъқуллаш ва тасдиқлашларингизни сўрайман.

2. проф. А.Кучаров, проф. А.Жўраев, доц.Б.Маматов, доц.А.Омонов ва бошқа ўқув-услугий бирлашма аъзолари ҳам сўзга чиқиб, Тошкент молия институти етакчилигида турдош олий таълим муассасалари профессор-ўқитувчилари ҳамда кадрлар буюртмачилари иштирокида ишлаб чиқилган барча таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари белгиланган талаблар асосида тайёрланган, уларда иқтисодиётнинг соҳаларидаги ислохотлар инобатга олинганлигини таъкидладилар.

Шунингдек, таянч ОТМ сифатида Тошкент молия институти томонидан ишлаб чиқилган барча таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режаларини тасдиқлаш учун тавсия этдилар.

3. Доц. Б.Усманов – Ўқув-услугий бирлашма котиби. Тошкент молия институти етакчилигида турдош олий таълим муассасалари профессор-ўқитувчилари иштирокида ишлаб чиқилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари олий таълим талаблари асосида тузилган. Уларни ишлаб чиқиш жараёнида ривожланган мамлакатларнинг тажрибалари инобатга олинган. Шунга кўра,

муҳокамага қўйилган бакалавр таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалар ини маъқуллаш ва тасдиқлаш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайман.

Юкоридагиларни инобатга олиб, қуйидаги олий таълим йўналишлари (мутахассисликлари) нинг янгиланган Классификаторига мос равишда таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режаларини “Иқтисод” ўқув-услугий бирлашмасида кўриб чиқиб, тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сўрайман:

Т/р	Бакалаврият таълим йўналиши ва мутахассислик номи		Бакалаврият таълим йўналиши	Магистратура мутахассисликлари
			5-босқич	5А-босқич
1	Таълим йўналиши:	Молия	5230600	
	Мутахассислик:	Давлат молиясини бошқариш Корпоратив молия ва қимматли қозғалар бозори (соҳалар бўйича)		5А230601 5А230602
		Инвестицияларни бошқариш (тармоқлар ва соҳалар бўйича)		5А230603
		Халқаро молия		5А230604
2	Таълим йўналиши:	Банк иши	5230700	
	Мутахассислик:	Банк иши (фаолият турлари бўйича)		5А230701
		Банк ҳисоби ва аудит		5А230702
3	Таълим йўналиши:	Солиқлар ва солиққа тортиш	5230800	
4	Таълим йўналиши:	Бухгалтерия ҳисоби ва аудит(тармоқлар бўйича)	5230900	
	Мутахассислик:	Бухгалтерия ҳисоби (тармоқлар ва соҳалар бўйича)		5А230901
		Аудит (тармоқлар ва соҳалар бўйича)		5А230902
		Бюджет ҳисоби ва назорати		5А230903
5	Таълим йўналиши:	Сўғурта иши	5231200	
	Мутахассислик:	Сўғурта иши		5А231201
6	Таълим йўналиши:	Пенсия иши	5231300	
	Мутахассислик:	Пенсия иши		5А231301
7	Таълим йўналиши:	Баҳолаш иши	5231500	
	Мутахассислик:	Баҳолаш иши ва риэлторлик (объектлар бўйича)		5А231501
8	Таълим йўналиши:	Давлат бюджетининг ғазна ижроси	5232000	
9	Таълим йўналиши:	Корпоратив молия	5232100	
10	Таълим йўналиши:	Инвестицион лойиҳаларни молиялаштириш	5232700	
11	Таълим йўналиши:	Электрон тижорат	5232800	

Жами: 23 (11/12) та малака талаблари ва ўқув режалари

КАРОР ҚИЛИНДИ:

1. Таянч ОТМ сифатида Тошкент молия институти томонидан кадрлар истеъмолчилари ва турдош олий таълим муассасалари вакиллари жалб этган ҳолда ишлаб чиқилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Олий таълимнинг Давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида" қарори меъёрлари ва Вазирлик томонидан тасдиқланган тамойиллар асосида ишлаб чиқилганлиги инобатга олинсин.

2. Ишлаб чиқилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари лойиҳаларини ўрнатилган тартибда тасдиқлаш учун манфаатдор вазирликлар (идоралар) ҳамда асосий иш берувчи субъектлар ва илмий тадқиқот институтларида экспертизадан ўтказилгани эътироф этилсин.

3. Ишлаб чиқилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг ўқув режаларида кўрсатилган фанларнинг услубий таъминоти ўрганиб чиқилсин.

4. Малака талаблари ва ўқув режалари лойиҳаларини ишлаб чиқишда, шунингдек фанларнинг услубий таъминотини яратишда экспертиза натижасида мутахассислар томонидан аниқланган камчилик ва тақлифлар инобатга олинсин.

5. Ишлаб чиқилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режаларини ўрнатилган тартибда тасдиқлаштиришга тавсия этилиш учун Вазирлик ҳузурдаги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими ўқув-услуubi бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашига тақдим этилсин.

Биртаълим вақти
Махсус таълим

Б. Ю. Ходиев

Б. Ю. Ходиев

Б. Б. Усмонов

Б. Б. Усмонов

2.11	Хизмат курсатиш субъектларида бухгалтерия ҳисоби	126		68	34	34				58							4	2
2.12	Танлов фанлари	208		112	56	56				96			4		4			
3.00	Ихтисослик фанлари	1868	28,83	988	494	494			5к	880			4	12	16	8	20	14
3.01	Сугурта иши	638		336	168	168			2к	302			4	4	4	4	4	4
3.02	Рискология	196		104	52	52			1к	92						4	4	
3.03	Сугуртанинг дастурий комплекслари	90		48	24	24				42							4	
3.04	Халқаро сугурта бозори	128		68	34	34			1к	60							4	2
3.05	Молия	228		120	60	60			1к	108			4	4				
3.06	Инвестиция ва инновациялар	228		120	60	60				108			4	4				
3.07	Пул ва банклар	166		88	44	44				78							4	4
3.08	Танлов фанлари	194		104	52	52				90					4			4
4.00	Қўшимча фанлар	340	5,25	204	102	102				136	2	2	2			4		4
	Жами	6480	100,0	3600	1544	1910	36	110	7к	2880	30	30	30	30	30	30	30	30
	Малакавий амалиёт	1620																
	Битирув малакавий иши	216																
	Аттестациялар	972																
	Жами	2808																
	Хаммаси	9288																

Изоҳ:

- Олий таълим муассасаси ихтисослик фанларининг дастурларини ишлаб чиқишда кадрлар буюртмачиларининг талабларини эътиборга олади.
- Ҳарбий тайёргарлик машғулотлари қўшимча фанлар блокнинг соатлари ҳисобига, ҳарбий йиғин эса таътил вақти ҳисобига ўтказилади. Ҳарбий тайёргарлик машғулотлари ўтказилмайдиган ҳолларда меҳнат бозори ва кадрлар буюртмачиларининг талабларига мосланувчанлиги ва ҳаракатчанлигини таъминлаш учун олий таълим муассасаси кен ашининг қарори билан фойдаланилади.
- Ўқув режа асосида олий таълим муассасаси ҳар йили ишчи ўқув режасини тузади. Бунда олий таълим муассасасига талабалар юкламасининг ҳафталик ҳажмини сақлаган ҳолда ўқув фанлари блоки ҳажмини 5 фойзгача, блоклар таркибидаги фанлар ҳажмини 10 фойзгача ўзгартириш ҳамда аудитория юкламасининг умумий ҳажмини сақлаган ҳолда, айрим семестрларда ҳафталик юкламалар ҳажмини эркин белгилаш ҳуқуқи берилади.
- Талаба билимини баҳолаш рейтинг тизимига мувофиқ ўқув жараёни давомида амалга оширилади.
- Битирув малакавий ишини бажариш муддатлари таркибига уни химоя қилиш ҳам киритилади.
- Хорижий тил фанининг охириги семестрларида битирувчи курслар учун қўшимча фанлар блоки ва танлов фанлари соатлари ҳисобидан ҳар ҳафтада 2 соатдан "Амалий ишчи тили" фани ўқитилади.
- *Жисмоний тарбия ва спорт фани таркибида "Валеология асослари" курсидан 10 соат ҳажмда маъруза, 8 соат ҳажмда амалий машғулот ўқитилиши кўзда тутилади.
- Ўқув режага киритилмайдиган ихтисосликка оид фанларнинг амалий машғулотлари ва лаборатория ишлари олий таълим муассасаси ҳамда базавий ташкилот ва корхоналарда ўтказилади.
- Назария ва амалиёт яхлитлигини таъминлаш учун талабаларнинг малакавий амалиётлари базавий ташкилот ва корхоналарда ўтказилади.

"Сугурта иши" кафедраси мудири

И.Абдурахмонов